

17 SEPTEMBER 2021 - VERSIE 1

CITY DEAL OPENBARE RUIMTE

WERK BOEK

INHOUDSTAFEL

september 2021

aan te vullen

INTRO WERKBOEK 0.

RODE LIJN 1

-Ambitie van de City Deal Openbare

Ruimte

**ZES ONTWIKKELTEAMS,
ÉÉN ATELIER 1.**

RODE LIJN 2

-Wat nemen we mee uit Atelier 1?

PLANNEN VAN AANPAK 2.

Ontwikkelteams

RODE LIJN 3

-Wat nemen we mee uit Atelier 2?

CASUSSEN 3.

Posters

RODE LIJN 4

-De zomer van 2021 demonstreert de
urgenties

ZOMERTOURS 4.

Dordrecht

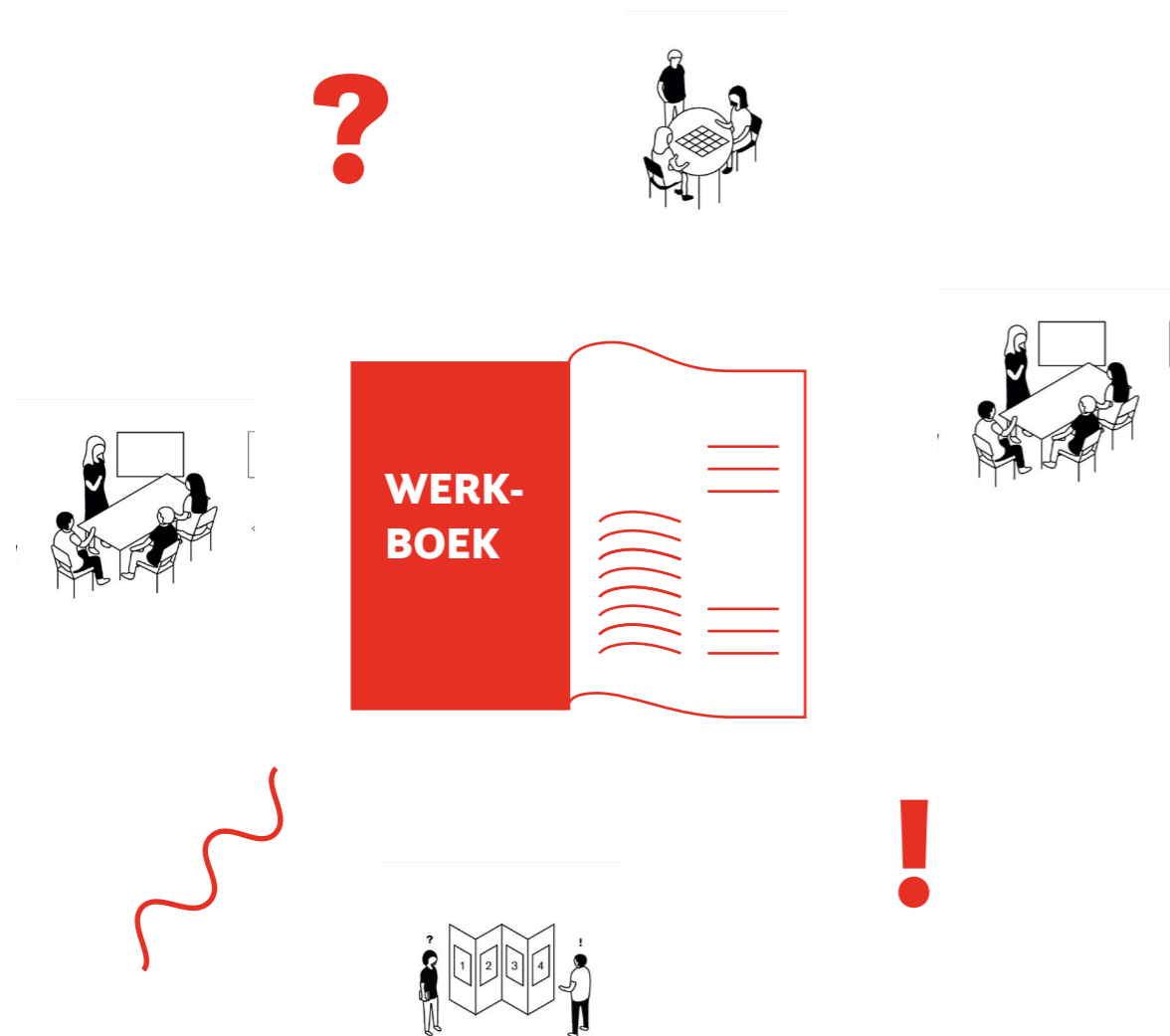
Rotterdam

Leiden

Amsterdam

RODE LIJN 5

...

Doel van werkboek:

- Bundelen van materiaal uit Ateliers als houvast en terugblik voor deelnemers
- Heldere synthese om te helpen verhalen en inzichten te delen met collega's en anderen
- Kruisbestuiving van ontwikkelteams (onderling) en casussen
- Aanjagen om stappen vooruit te zetten

0. INTRO WERKBOEK

Samen leggen we de puzzel

Hoe te komen tot een integrale ontwerp- en beheersaanpak van transitieopgaven? Dat is waar deze City Deal om draait.

Aan de hand van **casussen** krijgen we een kans om nieuwe methoden te testen, om de moeilijkheden in kaart te brengen én om deze te overbruggen. Zo formuleren we stap voor stap een **nieuwe aanpak voor de openbare ruimte**, dat de veelheid aan toekomstopgaven integreert en dat het belangen van de individuele gemeenten overstijgt en weer-slag heeft voor hele Rijk.

De **ontwikkelteams** onderbouwen, onderzoeken en voeden deze aanpak vanuit **verschillende invalshoeken** en met **verschillende verrekijkers**. De oplossing voor het complexe vraagstuk ligt zowel in korte termijn tests als lange termijn visies, zowel in het doorspitten van specifieke deelvraagstukken als in het bewaren van het overzicht.

Hoe leggen we samen deze puzzel, daar moeten we samen een antwoord op bieden. De **Ateliers** bieden de kans om samen te komen en kennis en inzichten uit te wisselen. Met dit **Werkboek** willen we voor en na zo'n samenkomst het materiaal **verzamelen** en **bundelen** in één overzicht. Ook biedt het Werkboek **ruimte voor reflectie**, aan de hand van **rode lijnen**. Hier nemen we een stapje terug, zoomen we uit en sturen we bij.

Leeswijzer:

Daarom heeft dit Werkboek twee leeswijzen: Het verzamelde materiaal, de droge facts, kan je terugvinden op de **witte pagina's**. De rode lijnen waar meer ruimte is voor reflectie staan op de **rode pagina's**.

Waar staan we nu?

17 september 2021

Witte pagina's:

Zowel de ontwikkelteams als de gemeenten zijn volop in productie modus: De Ontwikkelteams voltooien hun plan van aanpak en de gemeenten scherpen hun verhaal van de casussen aan in de vorm van posters. Het geproduceerde materiaal leggen we samen in atelier 2. In **hoofdstuk 1 'Zes ontwikkelteams, één atelier'** krijg je al een beknopt overzicht van de verschillende ontwikkelteams gebaseerd op atelier 1.

Rode pagina's:

2 zaken waar we nu wel al in willen verdiepen:

1. Wat is onze gezamenlijke ambitie van deze City Deal?

> in rode lijn 1 hernemen we de Dealttekst van agendastad om nog eens aan te scherpen onder welke gemeenschappelijke noemer we elkaar gevonden hebben in deze experimenteerruimte.

2. Wat nemen we mee van atelier 1?

> In rode lijn 2 reflecteren we over de geleerde lessen van atelier 1 en benoemen we de aandachtspunten die we meenemen in het verdere traject.

Transitie- en verdichtingsopgaven komen samen in de ruimte

Nederland heeft nu en de komende jaren te maken met een aantal grote verdichtings- en transitieopgaven die een sterke ruimtelijke impact hebben. De woningbouwopgave, klimaatadaptatie, energietransitie, deelmobiliteit, een nieuwe circulaire economie, en een gezonde en meer natuurinclusieve stad hebben allen invloed op het gebruik, inrichting en beheer van onze leefomgeving. Deze transitie- en verdichtingsopgaven stellen gemeenten voor ongekende uitdagingen op technisch, organisatorisch en financieel gebied. De opgaven zijn ook de dragers van de Nationale Omgevingsvisie (NOVI) en hebben een uitwerking door de schalen (internationaal, nationaal, regionaal en lokaal) heen.

Complexiteit vraagt nieuwe aanpak

Op het schaalniveau van de straat en de wijk wordt pas écht duidelijk hoe complex het is. In de gangbare beheercycli op stedelijke schaal past het allemaal niet meer in de ruimte bovengronds én ondergronds, de planningshorizon en de begrotingssystematiek. Deze opgaven kunnen alleen in samenhang opgepakt worden. Dat vraagt een nieuwe onderzoekende en ontwerpende aanpak die geïntegreerde oplossingen brengt waarbij ontwerp en beheer samen optrekken. Wanneer deze opgaven op de gangbare, sectorale manier worden geadresseerd zal de claim op ruimte, geld, het incasseringvermogen van mensen en natuur en de beschikbare menskracht om tot realisatie te komen te groot zijn. Vanuit verschillende steden,

infrabeheerders, aannemers en adviseurs komt het signaal dat nieuwe methoden nodig zijn. Er is grote betrokkenheid en energie aanwezig om hier gezamenlijk handelingsperspectief in te ontwikkelen.

Op lokaal niveau aan de slag

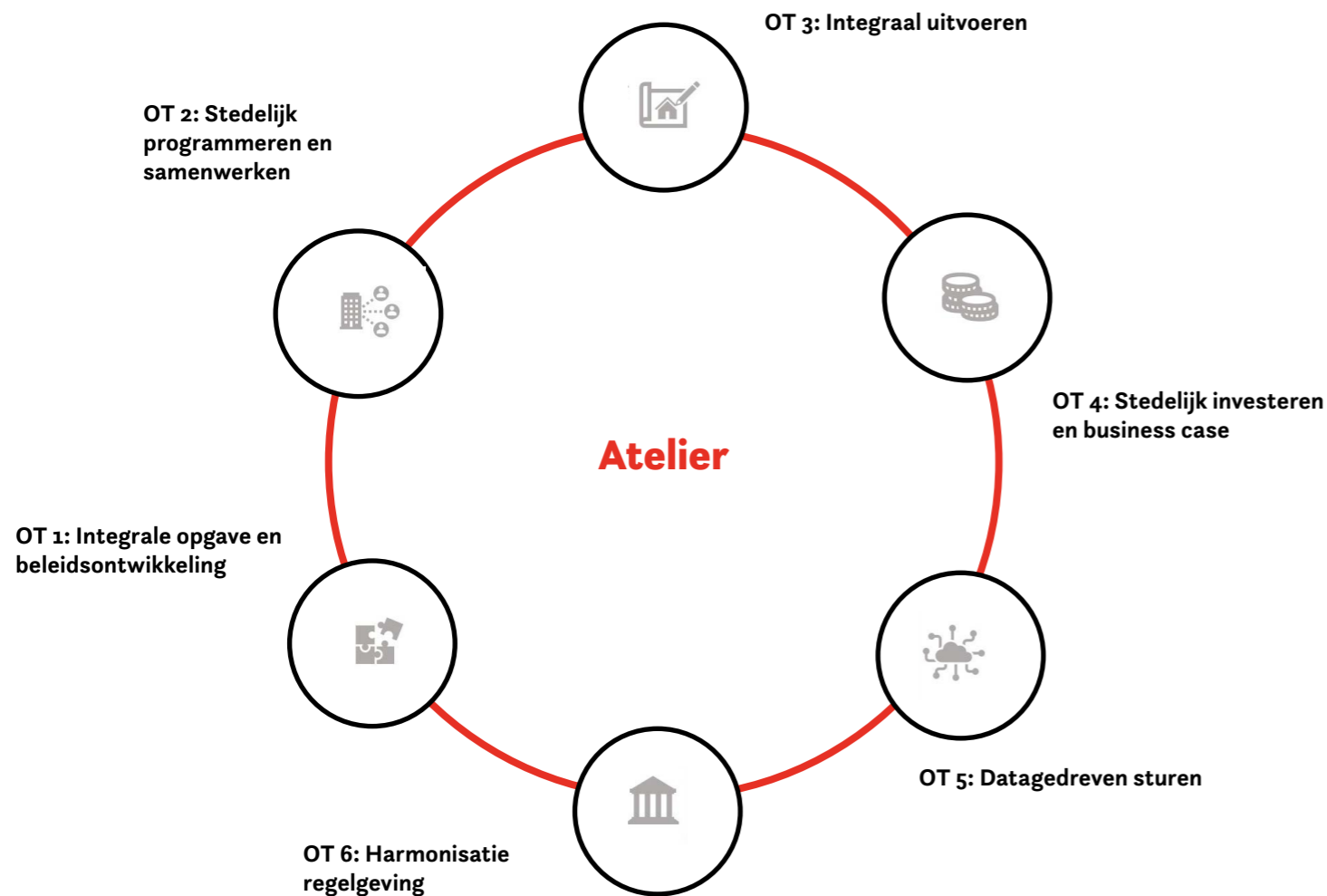
Het lokale niveau, dat van de straat, buurt of wijk, leent zich goed voor het uitproberen van nieuwe technieken en methoden. De City Deal draagt als samenwerkingsvorm bij aan het versnellen en opschalen hiervan. Zo krijgen zowel de gemeenten als het Rijk structureel inzicht in en grip op de werkelijke slagkracht van nationale ambities. Op wijkniveau zijn grote verschillen tussen dichtheid, ruimtelijke structuur en bevolkingssamenstelling. Hier worden specifieke knelpunten en oplossingen zichtbaar. De optelsom van voorzieningen en infrastructuur die zowel in de ondergrond ruimte claimen (denk aan: kabels en leidingen, wateropvang, boomwortels en afvalcontainers) als in de bovengrond, zorgen voor een flinke puzzel. Het oplossen van die puzzel, en het borgen van voldoende leefomgevingskwaliteit (o.a. gezond, klimaatrobuust, natuurinclusief, veilig) is een complexe ruimtelijke en sociaal-maatschappelijke opgave waarbij verschillende disciplines en stakeholders betrokken zijn.

Naar een integraal beheer van de ruimte

Deze complexe opgave van de openbare ruimte en ondergrond vraagt om een andere strategie; een integrale aanpak van programmeren, ontwerpen, financieren, aanbesteden, realiseren

en beheren. De gangbare, meer sectorale, op onderhoud en vervanging gebaseerde manier van beheer volstaat niet meer voor de hedendaagse complexe opgaven. Er is een noodzaak voor een integrale manier, gestoeld op meervoudig ruimtegebruik, met aandacht voor de schaarse ruimte in de ondergrond, bundeling van investerings- en beheermiddelen, samenwerking tussen alle partijen en een focus op de leefomgevingskwaliteit van de openbare ruimte, rekening houdend met de levenscycli van de assets. Bij grootschalige herontwikkelingsprojecten zien we al mooie voorbeelden van deze integrale aanpak. In de NOVI wordt de noodzaak voor een integrale aanpak al genoemd, en er is vanuit het Rijk de wens om hierop samen te werken met haar decentrale partners. De eerste stappen zijn hiertoe gezet door in de NOVI onder prioriteit 'Sterke en gezonde steden' en beleidskeuze op te nemen over de integrale ontwikkeling en beheer van bestaand bebouwd gebied in lijn met de transitieopgaven. Dit biedt ruimte om te onderzoeken in hoeverre aanpassingen van wet- en regelgeving nodig zouden zijn en voor een nadere uitwerking van beleidskaders. Deze City Deal (en eventueel andere, zie www.agendastad.nl) kan bijdragen aan nationale beleidskaders en programma's als bijvoorbeeld de Nationale Klimaatadaptatiestrategie (NAS), en Programma Aardgasvrij Wijken (PAW).

1. ZES ONTWIKKELTEAMS, ÉÉN ATELIER

HET ATELIER...

...is 'het inhoudelijke hart van de samenwerking, laboratorium voor visie, experiment, discussie en opschaling.' Binnen de City Deal gaan steden zelf aan de slag met de thema's die voor hun gemeente het meest prangend zijn. Het Atelier vormt de brug tussen praktijk en de onderzoeken die binnen de City Deal worden uitgevoerd. De Ateliers concentreren zich laagfrequent en hoogintensief doorheen het jaarprogramma. Drie ateliers vinden plaats en zijn een kans voor de ontwikkelteams om kennis met elkaar uit te wisselen. Naast deze uitwisseling zijn de ateliers ook een moment waar gezamenlijk wordt uitgezoomd en wordt gereflecteerd over het breder verhaal; Waarom doen we dit? Hoe dragen we hier aan bij? Wat moet nog meer? Het is belangrijk dat de ontwikkelteams niet naast elkaar werken, maar met elkaar. Dat de optelsom van de teams een antwoord kan bieden aan de nood van een nieuwe (beheers)praktijk.

De Ateliers zijn de momenten bij uitstek waar het onderzoek van deze ontwikkelteams wordt geoogst, gebundeld in een gedeeld narratief en steeds de volgende uitdaging wordt aangejaagd. Het werkboek biedt een goed medium om materiaal en reflecties te bundelen.

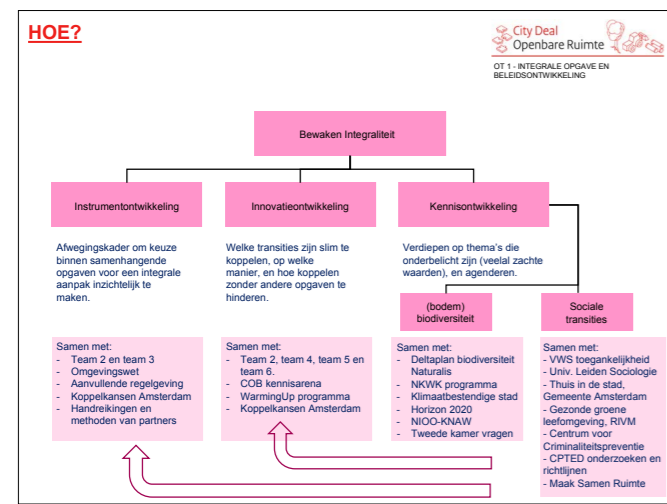
... DE ONTWIKKELTEAMS...

De City Deal wordt opgedeeld in zes vraagstukken die multi-disciplinaire teams ontleden, verdiepen en sleutels aanreiken om deze te ontsluiten. Deze zes ontwikkelteams zijn verantwoordelijk voor het actieprogramma; de inhoudelijke uitvoering van de deelthema's tot instrumentarium. Op de volgende pagina's wordt een beknopt overzicht gegeven per ontwikkelteam (gebaseerd op atelier 1).

... EN DE CASUSSEN!

De participerende gemeenten kunnen casussen indienen die als testgrond gebruikt worden binnen deze City Deal om verschillende concepten, methodieken en integrale aanpakken uit te testen en te ontwikkelen. Tegelijk vormt de City Deal een samenwerkings- en leerruimte waar de verschillende casussen en gemeenten van elkaar kunnen leren en op elkaar voort kunnen bouwen. Idealiter vormen de ontwikkelteams hiervoor de brug. Het overzicht van de casussen volgt in een latere versie.

Ontwikkelteam 1 - Integrale opgave en beleidsontwikkeling

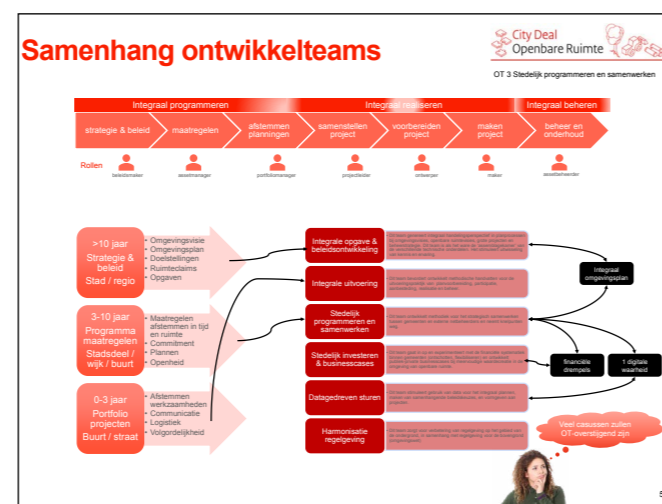
Wat doet Ontwikkelteam 1?

- Afwegingskader voor integraliteit op gebiedsniveau (wat lukt, wat niet?)
- Innovatieontwikkeling (koppelkansen onder- en bovengrond)
- Kennisontwikkeling (bodem)biodiversiteit in de stad
- Kennisontwikkeling sociale transities in de openbare ruimte (participatie, kansengelijkheid, veiligheid, toegankelijkheid, beschikbaarheid)

Droomresultaat Joyce:
duurzaamheids-ambities in de OR kunnen realiseren door slimme oplossingen door de hele keten heen.

Droomresultaat Pieter:
Binnen 5 jaar nieuwe kaveltjes kunnen leggen en dat er toch meer bomen in de straat zullen staan.

Ontwikkelteam 2 - Stedelijk programmeren en samenwerken

Wat doet Ontwikkelteam 2?

- Heeft als doel om de voorspelbaarheid van de hele procesketen te verhogen en een systematiek te ontwikkelen voor gebiedsgericht werken.
- Via interviews tussen gemeenten gezamenlijk leren hoe tot een stedelijk en integraal programma te komen.
- Kennis toegankelijk maken via een routekaart/handleiding en een catalogus van bestaande oplossingen.

Droomresultaat Almer:
Alle ingrediënten zijn er om deze op een goede manier samen te brengen.

Ontwikkelteam 3 - Integraal uitvoeren

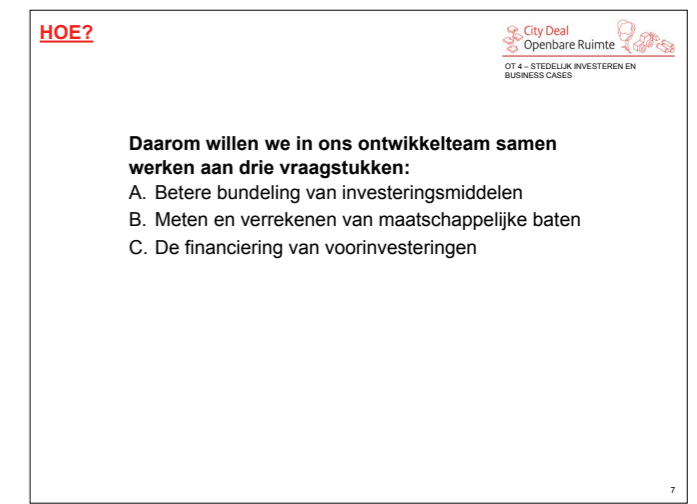
Wat doet Ontwikkelteam 3?

= Ontwikkeling methodische handvaten om beleid door te vertalen naar uitvoeringspraktijk

- 1. Wijkgericht
 - » Verbinden van meerdere opgaven
 - » Afstemmen van de verschillende geplande werkzaamheden en investeringen in de wijk
- 2. Integraal: knelpuntenanalyse voor integraal werk > doorvertaling besluitvorming
- 3. Participatie:
 - » Intern (transversale samenwerking binnen gemeentes)
 - » Extern (bewoners en samenwerkingspartners)

Droomresultaat Mabel:
dugezamenlijk iets voor elkaar krijgen waar de mensen in de wijk op zitten te wachten (wijkgericht werken is een grote sprong tov van 5 jaar geleden).

Ontwikkelteam 4 - Stedelijk investeren en business cases

Wat doet Ontwikkelteam 4?

- Standaard aanpak ontwikkelen voor integrale financiering van de openbare ruimte
- Instrumenten en mechanismen in kaart brengen die de financiering van een interventie dat meerdere doelen dient mogelijk maken
- Bepalen van mogelijke baathouders, van terugverdientijd, van 'taal'/indicatoren/performance om interventie te kunnen meten.
- Advies en bouwstenen formuleren voor instrumenten die integratie helpen financieren en handvaten bieden aan publieke en private investeerders.

Droomresultaat Henk-Jan:
Binnen 5 jaar niet meer praten over beperken van kosten, maar maximaliseren van de waarde

Ontwikkelteam 5 - Data gedreven sturen

HOE?

 OT 5 - DATA GEDREVEN STUREN

Wij, ontwikkelteam data gedreven sturen, werken aan de hand van drie sporen:

Spoor 1 - het **delen van ervaringen** aan de hand van praktijksituaties centraal. Iedere stad en partner heeft concrete voorbeelden en vraagstukken waarvoor ze zelf slimme oplossingen hebben waar anderen van kunnen leren

Spoor 2 - **Nieuwe ideeën** die je in concrete cases kan **toepassen en verder ontwikkelen**

Spoor 3 - Behoeft om bepaalde **best practices beter vast te leggen**, via publicaties, richtlijnen, tools en (stelsel) afspraken etc.

6

Wat doet Ontwikkelteam 5?

- 1. Optimalisatie samenwerking (slim omgaan met bestaande informatie)
- 2. Identificeren en agenderen van noden
 - » a. Nieuwe methodes
 - » b. Nadere afspraken
 - » c. Nieuwe databronnen
- 3. Nieuwe methodes onderzoeken
- 4. Naar landelijke/sectorale (stelsel-)afspraken of richtlijnen (roadmap voorbij duur CDOR)

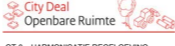
Droomresultaat

Marco:

Ik fiets nu iedere dag wel langs een opbreking, straks op voorhand plannen hoe vaak je zo een opbreking zal tegenkomen.

Ontwikkelteam 6 - Harmonisatie regelgeving

HOE?

 OT 6 - HARMONISATIE REGELGEVING

Daarom willen we in ons ontwikkelteam samen werken aan:

- Inzicht: welke wet en regelgeving is op dit moment relevant? En welke wet en regelgeving levert spanning op in de projectrealisatie.
- Welke wet en regelgeving levert de meeste spanning op en moet daarom "geharmoniseerd" worden. (Prioriteren)
- Op welke manier kunnen we aanpassingen onderbrengen in het huidige instrumentarium (vooral Omgevingswet) (Integratie)
- De Praktijktroets: In een concrete casus uitproberen in hoeverre aanpassingen werken, en op basis van ervaringen aanpassingen bijstellen. Het in de praktijk brengen van casuïstiek
- Inrichten Back-log, Registratie van nog te harmoniseren wet en regelgeving gerangschikt naar Urgentie.

Formuleer hier in enkele bullet points waar jullie de komende 3 jaar op willen werken. Wat willen jullie verkenen als antwoord op het probleem?

5

Wat doet Ontwikkelteam 6?

- 1. Verbeelden opgaven
- 2. Inventariseren regelgeving
- 3. Prioriteren regelgeving
- 4. Werkend stelsel Omgevingswet
- 5. Het in de praktijk brengen van casuïstiek
- 6. Groslijst van andere harmonisatie

Droomresultaat Jos:

Samenwerken met de nutspartijen in gelijkwaardige zin, veel beter elkaar begrijpen, en dan vele graafschade verminderen.

Droomresultaat Hans:

Bij einde van een project is iedereen die erbij betrokken is tevreden en voelt zich niet 'achtergesloten'

Klik hier voor de miro link

OT1

de stad als op een na grootste landschap verest een grote ecologische afweging

focus op afwegings methodiek

raakvlak tussen OT1 en OT2 over strategisch programma vertalen naar tactische uitvoering. Denk een integrale aanpak in proces van programmeren maar ook in integraal ontwerp en beheer. Daarom goed om de casussen op elkaar af te stemmen. En ook de instrumentenontwikkeling

afbakering / afstemmen OT 1,2,3

programmeren IGP nader afstemmen tip

OT2

Wat verstaan we onder sociale transitie -> Concretiseren

hoe wordt bestuursstrategie beïnvloed, bijv. in relatie tot CROW en andere richtlijnen waaraan de geheel niet wordt meegenomen

"TOP TERM"

OT2

Coolste tekening :) Dank!

Tip: meenemen meekoppelkansen (kw integraal werken) en KOE doe je dat (wie doet wat wanneer en wie heeft de regie erop)

OT3

afstemmen van het programmeren op strategisch niveau

afstemmen van het programmeren op "operational" niveau

Op zoek naar een aantal zelfde casussen

OT4

Zowel focussen op zelfde casusgebied, gebouwt als als op bestuursniveau

Tip: bestuursniveau afstemmen

Tip: Hoe omgaan met eigenlijke verschil voor middelen?

OT5

Debat, Hek en Faas hebben plan en wat middelen om landbouwkende wijfyprekaart te maken die in OT2 bruikbaar zou moeten zijn. Leg contact via Debatres indien daar interesse voor is

Mario - OT5 welke gegevens vraag effectief stelsel programmeren? En welke kwaliteit en datakwaliteit moet de hebben. Kun van de eerdere casus de datakwaliteit kunnen maken.

OT6

Tot welk detailniveau wordt vindt beleidsvorming plaats (stedelijk, Wijk, Buurt, Straat)

Focus op langtermijn efficiëntie en niet op korte termijn bezuiniging

Eric (OT 6) Aanbestedingswet : meest wenselijke contractvorm voor de uitvoering

Eric (OT 6) Aanbestedingswet : meest wenselijke contractvorm voor de uitvoering

welke cruciale datasets heb je nodig om je werk goed te kunnen uitvoeren?

Welke cruciale datasets heb je nodig om je werk goed te kunnen uitvoeren?

OT4

innovatie ontwikkeling moeten we financieel en juridisch "doorlopen"

interessant om maatschappelijk waarde in casussen ontwikkelteam 2 toe te passen

ontschotting is in Tilburg ook een stevige discussie. maatschappelijke baten meten en verrekenen dus ook interessant voor casussen in ontwikkelteam 2

kosten baten van de casussen in ontwikkelteam

OT5

welke data kunnen we aanleveren aan julle bv IGP

oplossing om data te verzamelen is via de IGP. Het is belangrijk om te weten welke data je nodig hebt en hoe je die kunt verzamelen.

Neem ook de componenten (4D-data) mee in de ontwikkeling van systemen

meenemen hoe sociale data gebruikt kan worden 3D en 4D visualisaties

Afstemmen over instrumenten die programmeren mogelijk maken

Geïnteresseerd naar instrumenten voor casussen vanuit ontwikkelteam 2.

OT6

innovatie ontwikkeling moeten we financieel en juridisch "doorlopen"

is mogelijk hoe baten en kosten te meten en verrekenen

Als woningcorporaties ook batenhouders zijn, dan geeft dit kansen in de overloop met team 3, (Danny Boers)

Definitie van de groep batenhouders in de casus (Danny Boers)

Letten op de baten van de batenhouders (Danny Boers)

Wat kunnen we doen om de baten van de batenhouders te meten en verrekenen?

Wat zijn de baten van de batenhouders?

Wat zijn de kosten van de batenhouders?

Wat zijn de baten van de batenhouders?

Wat zijn de kosten van de batenhouders?

Wat zijn de baten van de batenhouders?

Wat zijn de kosten van de batenhouders?

Aandachtspunt bij stedelijke programmering (6 jaar en verder) is de afstemming en uniformering in kaartsystemen. Dat is in Rotterdam zeker niet op orde....

Nemen jullie de verschillen in leges mee? (Wiebe)

zijn er in OT2 informatiebehoefte die vanuit andere OT's kunnen worden ingevuld, bijv. kaarten van de verschillende thema's?

opassen met tevel wet en regelgeving, ook wortels aan te bieden om dingen anders te doen?

Op Atelier 1 konden de ontwikkelteams input geven aan elkaar en tips uitwisselen. Maak hier zeker gebruik van en neem de tips mee in de loop van het traject!

Via deze link is de matrix in detail raadpleegbaar.

1. ONTWIKKELTEAMS

Helder verhaal?

- Dankzij de uitwisseling hebben we een beter beeld gekregen van ons gezamenlijk project
- Maar... veel vakjargon en terminologie; en nog eens verschillende woorden en concepten per ontwikkelteam.
- Zoektocht naar gemeenschappelijke taal & helderheid voor buitenstaander
- Leg het me uit alsof ik uw 8-jarige kind ben ipv (even overdreven): “Integraliteit van ons gezamenlijk werk aan integraal werken aan een integrale opgave”

Atelier succesvol als plek voor interactie tussen ontwikkelteams

- Uitwisseling tussen ontwikkelteams kwam goed op gang!
- Veel links en nuttige tips. Iedereen heel waardevolle stukjes
- “Ontschotting” en openheid gelijk in praktijk gebracht, fijn.
 - » Het bereiken van verbindingen en dit aantonen zou al toonbeeld van succes kunnen zijn, want ontwikkelteams vertegenwoordigen verschillende sectoren, die ook zullen moeten samenwerken!
- Maar ook: veel overlap > afstemming nodig!
- Eenduidigheid aanbrengen in systematiek, processen en semantiek zodat uitwisseling kan sporen!
- Elke ontwikkelteam moet de eigen focus helder(der) krijgen.
 - Naar aanleiding van atelier 1 hebben OT1, OT2 en OT3 verder afgestemd en geconcludeerd dat OT 1 strategisch zal denken, OT2 uitvoerend en OT 3 tactisch. OT2 en OT3 zullen dan ook van volgorde veranderen!

Zorgen dat het gaat landen!

- Grote verhalen, grote ambities, brede betrokkenheid
 - » Daar kan veel moois uitkomen
 - » Risico: dat kan gaan zweven of verzanden
- Dus: Maak het concreet (doelstellingen, eindproducten), ga de diepte in adhv de casussen.
- Maar kijk uit om niet in de ‘plannersval’ te vallen: houd oog voor complexiteit, sla het niet plat.
- Duidelijke link leggen met (maatschappelijke) urgentie > gaat het om hetzelfde efficiënter doen of om een grotere verandering?

De casussen zijn belangrijk!

- Enorme kennishonger naar voorbeelden en best practices. (niet alleen de geselecteerde casussen, ook andere praktijkvb'en vertellen aan elkaar)
- Casussen als kans om vanuit verschillende ontwikkelteams instrumentarium te ontwikkelen / te toetsen; Cases zijn noodzakelijk om te kunnen uitproberen en toetsen
- De vragen van de casussen ‘matchen’ met de juiste ontwikkelteams om gericht bij te dragen
- Ook met alle ontwikkelteams werken op zelfde casussen voor gezamenlijk begrip;
- Nog werk aan de winkel om helder overzicht te creëren van het portfolio van casussen > richting atelier 2.
- In volgende versie werkboek (na atelier 2): duiding types/familie van opgaven, leervragen, barrières, ...

2. CASUSSEN

Nood aan integraal werken

- Aanleiding zijn vaak specifieke ambities of urgenties (rioolvervanging, aardgas-vrij-programma), vanuit daar kan je verbreden en uitdagingen verknopen;
- Wens zou zijn meer systematisch te werken aan integrale wijk/gebiedsopgaven.
- Uitvoeringsstrategie, verantwoordelijkheid, budgetten niet altijd op die schaal aanwezig;
- Vraag blijft: hoe zorg je ervoor dat de casus voldoende steun krijgt vanuit verschillende afdelingen in gemeente? Blijft lastig om vraagstukken / kansen / afdelingen aan elkaar te verknopen
- Soms via de stemmen en belangen van bewoners juist op agenda andere afdelingen krijgen;
- Amsterdam heeft ervaring met van onderop werken met sleutelfiguren, dat geeft handelingsperspectief
- Kennis van de praktijk ‘transplanteren naar de beleidsvloer’. Daarin spreken we nu vaak niet dezelfde taal. Dan krijg je vaak onbedoeld onbegrip over en weer, terwijl je juist vooruit wilt. Hoe kunnen we dat beter doen?
- In onze specialistische kolommen leveren we al heel goed werk, wat we nu nodig hebben is ontschotting, meer horizontale verbanden in de hele keten.

» Inspiratie uit programma koppelkansen <https://www.kennisactiewater.nl/co-creatie-trajecten/koppelkansen/>.

Financiering blijft bottleneck

- Regierol nodig voor lange termijn denken & lange termijn financieren. Heeft hogere kosten aan voorkant (proces) maar besparing in uitvoering > begrotingssystematiek als drempel;
- Baathouders identificeren en betrekken.
- Hoge ambities gaan lang niet altijd gepaard met passende budgetten.

RODE LIJN 3: WAT NEMEN WE MEE UIT ATELIER 1

3. DE CITY DEAL ALS GEHEEL

City Deal Openbare Ruimte laat zien dat andere manier van werken kan en moet:

- Laten inzien dat integraal werken in openbare ruimte ook echt kan, leuk is en energie geeft!
- Ontstaan City Deal: drukte bovengronds – ondergrond, deze heel brede opgave zou in ieder team moeten terugkomen als voorwaarde.
- Urgentie opbouwen / uitspelen is ook heel belangrijk. City Deal is niet voor niets opgestart die vervangingsopgave is heel bijzonder.
- Mooie van Citydeal: meerdere plekken tegelijk: zowel aanpak, methode, tools als ‘bewijslast’ om bijvoorbeeld wetgeving te kunnen herzien

We hebben hoge ambities, daarom tijd en focus nodig!

- Aandachtspunt: in hoeverre kunnen we nog leren als we City Deal opknippen in 6 stukken?
- Helder in oog houden: wat leveren we op?
 - » In casussen meekijken & verdieping brengen.
 - » Instrumenten ontwikkelen die lokaal toepasbaar zijn, maar wel op meerdere plekken
 - » Ontwikkelen persoonlijke competities

voor integraal werken

- Dit lijkt veel gevraagd > lukt het hier voldoende tijd in te investeren?

Blijven werken met wat tussentijds opkomt:

- Laten we van start gaan, en aldoende bijsturen
- Vervlechten in andere netwerken. Bijv met de nieuwe citydeal energieke wijken, duurzaam en sociaal. Hoe zorgen we dat we elkaar versterken?
- Risico-analyse was een transversaal thema dat terugkomt in de praktijk maar nog niet in een ontwikkelteam gedekt wordt. Iedereen werkt er wel mee.

Belang van ontmoeting en uitwisseling

- Aandachtspunt
- : in hoeverre kunnen we nog leren als we City Deal opknippen in 6 stukken?
- Vraag is hoe we in deze CityDeal in dit soort casussen samenwerken. Een intervisie groep? Vanuit de wens of de vraag vanuit de gemeente? Welke capaciteit is nodig/kunnen we maken?
- Enorme kans om te leren van elkaars casussen, zeker omdat niet iedere stad de kans heeft heel snel te gaan.
- Veel gehoord: laten we samen koffie gaan drinken!
- Tot ziens op het volgend Atelier!

